

Rapport

Klacht

Verzoeker (advocaat) klaagt erover dat een met naam genoemde officier van justitie te Breda hem op 10 november 2006 pas één minuut voor aanvang van de behandeling van zijn ingediende verzoekschrift tot vermindering of kwijtschelding van een ontnemingsvordering (ex artikel 577b lid 2 van het Wetboek van Strafvordering) op de hoogte heeft gesteld van het feit dat de ontnemingsvordering al was afgedaan door vervangende hechtenis, terwijl deze informatie al maanden bij het Openbaar Ministerie bekend was. Verzoeker is van mening dat het een goed officier van justitie betaamt een advocaat op redelijke termijn voor aanvang van een zitting van dergelijke informatie op de hoogte te stellen.

Beoordeling

Algemeen

Verzoeker is advocaat te Assen. Op 30 juli 2001 heeft de rechtbank te Breda zijn cliënt veroordeeld tot betaling van een bedrag van f 31.500 (€ 14.294,08) aan de staat ter ontneming van zijn wederrechtelijk verkregen voordeel. Hiervoor heeft hij een betalingsregeling met het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) te Leeuwarden getroffen. Daarnaast betaalt zijn cliënt sinds 1998 middels een betalingsregeling aan het CJIB ook maandelijks een bedrag voor diverse opgelegde schadevergoedingsmaatregelen.

Verzoeker heeft zijn cliënt bijgestaan in een procedure strekkende tot vermindering dan wel kwijtschelding van het wederrechtelijk verkregen voordeel (zie Achtergrond). Hiertoe heeft hij op 1 augustus 2006 een verzoekschrift ingediend bij de rechtbank te Breda. Deze zitting was vastgesteld op 10 november 2006. Verzoeker is hiertoe naar Breda afgereisd. Eén minuut voor aanvang van de zitting overhandigde de bode hem namens de officier van justitie een kopie van een brief van het CJIB van 25 oktober 2006, waarin met zoveel woorden stond vermeld dat de ontnemingsvordering reeds was afgedaan. Verzoeker noch zijn cliënt waren bekend met het bestaan van deze brief. Later bleek dat het CJIB de officier van justitie al op 26 juli 2006 had laten weten dat de ontnemingsvordering van € 14.294,08 volledig was afgedaan door vervangende hechtenis. Ook van deze brief waren verzoeker en zijn cliënt niet op de hoogte.

Op de zitting heeft de officier van justitie verklaard dat het haar had verbaasd dat verzoeker een verzoek had ingediend tot vermindering dan wel kwijtschelding van de ontnemingsvordering. Zij had hierover nog navraag gedaan bij het CJIB en deze bevestigde dat de zaak was afgedaan. Zij was ervan uitgegaan dat verzoeker wel op de hoogte zou zijn van deze afdoening.

Verzoeker diende op 10 november 2006 een verzoek om schadevergoeding in bij de hoofdofficier van justitie te Breda. De reden van zijn verzoek was gelegen in de vraag waarom de officier van justitie hem niet eerder dan één minuut voor aanvang van de zitting van de afdoening van de ontnemingsvordering op de hoogte had gesteld. Nu had hij de reis naar Breda voor niets gemaakt. In reactie hierop schreef de plaatsvervangend hoofdofficier van justitie op 23 november 2006 dat verzoeker op het moment dat hij het verzoek indiende bij de rechtbank al had moeten weten dat zijn cliënt in 2002 vervangende hechtenis had uitgezeten. Tevens zou hij op dat moment op de hoogte moeten zijn geweest van het feit dat zijn cliënt sinds 2 mei 2006 vervangende hechtenis voor de ontnemingsmaatregel uitzat. Het had hem daarom duidelijk kunnen zijn dat de vervangende hechtenis vóór 1 november 2006 was uitgezeten. Hij zag dan ook geen reden om tot schadevergoeding over te gaan.

Verzoeker liet diezelfde dag in reactie daarop weten dat hij niet wist dat zijn cliënt met de vervangende hechtenis in 2002 de volledige vervangende hechtenis voor de ontnemingsvordering had uitgezeten. Evenmin had het CJIB hem bij de vervangende hechtenis in 2006 kenbaar gemaakt dat dit de ontnemingsmaatregel betrof en dat daarmee de vordering volledig was "uitgezeten". Om dit te staven verwees verzoeker naar het vonnis van de president in kort geding te Den Haag, naar aanleiding van de gijzeling van zijn cliënt, waarin de rechter had aangegeven dat het CJIB geen duidelijke informatie had verschaft waarop de vervangende hechtenis allemaal betrekking heeft gehad. Overigens, zo schreef verzoeker, bleek uit het afloopbericht van het CJIB van 26 juli 2006 niet op welke momenten vervangende hechtenis was ondergaan.

Deze brief bleef onbeantwoord.

Op 1 maart 2007 diende verzoeker over de handelwijze van de officier van justitie een klacht in bij de hoofdofficier van justitie te Breda. Hij schreef dat hij van mening was dat de officier van justitie eerder had moeten bedenken dat zij hem een kopie van de fax van het CJIB van 25 oktober 2006 ter hand had kunnen stellen, dan één minuut voor aanvang van de zitting. In reactie daarop schreef de hoofdofficier van justitie op 22 maart 2007 dat de officier van justitie tegenover hem had aangegeven dat het beter was geweest de reactie van het CJIB eerder aan verzoeker te verstrekken. Zij was er echter van uitgegaan dat verzoeker door het CJIB, dan wel door zijn cliënt, op de hoogte was gebracht van de afdoening van de ontnemingsmaatregel. Verzoeker was immers ook op de hoogte van het feit dat zijn cliënt sinds 2 mei 2006 zijn vervangende hechtenis uitzat in verband met een ontnemingsmaatregel. Gelet daarop achtte de hoofdofficier van justitie de klacht ongegrond. Dit neemt niet weg, overwoog hij tot slot, dat het voor verzoeker prettig was geweest als de informatie in een eerder stadium aan hem was meegedeeld.

Verzoeker bracht hier op 27 maart 2007 nog tegen in dat hij, noch zijn cliënt, op de hoogte waren van de afdoening en dat de hoofdofficier van justitie zich dus op verkeerde feiten baseerde. Het CJIB had hem, noch zijn cliënt, tussentijds op de hoogte gesteld van wat al

was betaald en wat was uitgezeten. Het punt waar het verzoeker nu juist om ging is dat de officier van justitie invult dat hij en zijn cliënt van een en ander op de hoogte waren, terwijl dit niet het geval was. Zij had, volgens verzoeker, kunnen bedenken dat als de zaak in haar ogen zo simpel lag en desondanks een advocaat toch een verzoek indient in verband met de ontnemingsmaatregel, er een misverstand is geweest in het kader van de informatievoorziening. Zij had daarom even contact met hem kunnen opnemen om dit misverstand op te lossen. Daarop reageerde de hoofdofficier van justitie op 12 april 2007 met een overzicht van feiten die verzoeker hem had overgelegd, waaruit volgens de hoofdofficier bleek dat verzoeker had kunnen weten dat de opgelegde ontnemingsmaatregel volledig was afgedaan op het moment dat hij het verzoekschrift bij de rechter indiende. Hij bleef dus bij zijn beslissing.

Verzoeker was met deze beslissing niet tevreden en diende op 25 april 2007 een klacht in bij de Nationale ombudsman.

I. Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat de officier van justitie te Breda hem niet eerder dan één minuut voor aanvang van de zitting op de hoogte heeft gesteld van het feit dat de ontnemingsmaatregel al was afgedaan door het uitzitten van vervangende hechtenis. Al had zij hem maar één dag van tevoren geïnformeerd, dan had hij niet voor niets van Assen naar Breda hoeven te reizen. Hij vond dat, op het moment dat zij van het CJIB te horen had gekregen dat de ontnemingsmaatregel al was afgedaan, het op haar weg had gelegen contact met hem op te nemen om na te vragen waarom hij (alsnog) een verzoek om vermindering dan wel kwijtschelding had ingediend. Hij vond het van haar te simpel gedacht dat zij er wel vanuit kon gaan dat verzoeker wel zou weten dat de ontnemingsmaatregel al was afgedaan, zeker nu zij op de zitting had verklaard dat het haar had verbaasd dat hij zo'n verzoek had ingediend.

2. De minister van Justitie gaf in zijn reactie van 27 september 2007 eerst aan op welke wijze een veroordeelde en zijn advocaat op de hoogte kunnen zijn van welke straf of maatregel op een bepaald moment is uitgezeten en wat er nog (gedeeltelijk) openstaat. Dit gaat door middel van de zogenoemde persoonsgebonden registratiekaart. Hierover kan de veroordeelde (of diens raadsman) te allen tijde beschikken. Daarnaast krijgt de veroordeelde bij ontslag uit de penitentiaire inrichting (PI) een ontslagbewijs waarop is aangegeven dat aan bepaalde straffen is voldaan. Het Openbaar Ministerie ontvangt door tussenkomst van het CJIB van de PI eveneens door middel van een afdoeningsbericht informatie dat een bepaalde straf of maatregel is voldaan. Uit deze informatie bleek het Openbaar Ministerie dat verzoekers cliënt van 2 mei 2006 tot 10 juni 2006 de laatste 39 dagen van de vervangende hechtenis had uitgezeten. Hij was echter niet op 10 juni 2006 ontslagen uit de PI, omdat hij aansluitend voor andere titels had vastgezet.

De minister vervolgde zijn brief door aan te geven dat de officier van justitie bij de voorbereiding van de zitting contact had opgenomen met het CJIB, omdat het kwijtscheldingsverzoek niet strookte met het afdoeningsbericht, gedateerd 26 juli 2006, dat in het dossier zat. Zo'n verzoek is in dat geval opvallend, aldus de minister. Het CJIB had de afdoening bij fax op 25 oktober 2006 bevestigd aan de officier van justitie.

De hoofdofficier van justitie te Breda schreef op 22 maart 2007 al dat de officier van justitie verzoeker niet afzonderlijk op de hoogte had gesteld van het afdoeningsbericht van het CJIB, omdat zij ervan was uitgegaan dat verzoeker hier al van op de hoogte was. Wel had de hoofdofficier van justitie opgemerkt dat het voor verzoeker prettig was geweest als de officier van justitie hem ruim voor de zitting een exemplaar van het afdoeningsbericht had verstrekt. Maar van onzorgvuldigheid was geen sprake.

De minister acht de klacht van verzoeker ongegrond. Het verstrekken van deze informatie is geen wettelijke taak van de officier van justitie, het is dan ook niet onbehoorlijk dat zij verzoeker niet op de hoogte had gesteld van de van het CJIB ontvangen informatie. Zij mocht ervan uitgaan dat verzoeker van deze informatie op de hoogte was, dan wel kon zijn, omdat de PI deze informatie verstrekt of beschikbaar heeft voor de veroordeelde en diens raadsman.

3. Verzoeker reageerde hierop bij brief van 25 oktober 2007. Hij schreef dat het er niet om ging of hij door middel van de registratiekaarten had kunnen weten dat de ontneming al was uitgezeten, maar dat het ging om de informatie "plicht". Hierbij is het volgens hem niet relevant dat er geen sprake is van een wettelijke plicht. Het bleef een misvatting van de officier van justitie dat zij ervan mocht uitgaan dat hij de bewuste informatie wel zou hebben. Mogelijk heeft zij zich wel afgevraagd of hij wel beschikte over deze informatie, maar zij heeft hem niet voor de zekerheid de beide stukken in kopie toegezonden. Blijkbaar heeft zij zich wel vlak voor de zitting het een en ander gerealiseerd, omdat zij hem op dat moment door de bode heeft laten informeren, aldus verzoeker.

4. De minister gaf in zijn reactie van 8 januari 2008 nogmaals aan dat hij van mening was dat de officier van justitie ervan uit had mogen gaan dat verzoeker op de hoogte was van de stand van zaken. Mocht de registratiekaart voor hem onduidelijk zijn geweest, dan had hij hierover navraag kunnen doen bij de PI. De minister bleef bij zijn standpunt.

5. Verzoeker herhaalde in zijn laatste reactie van 15 januari 2008 dat het hem er om ging dat de officier van justitie had nagelaten hem te informeren over het overbodig zijn van de rechtszitting, op het moment dat haar was gebleken dat de zaak al was afgedaan.

II. Beoordeling

6. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en

desgevraagd van adequate informatie voorzien.

7. De minister heeft zich voornamelijk gericht op de vraag of verzoeker had kunnen of behoren te weten dat zijn cliënt de ontnemingsvordering al middels het uitzitten van vervangende hechtenis had afgedaan. Verzoeker heeft bij herhaling getracht duidelijk te maken dat het hem daar niet om ging, maar om de vraag waarom de officier van justitie hem niet even had gebeld of de stukken had toegestuurd op het moment dat het haar duidelijk was geworden dat de ontnemingsmaatregel al was afgedaan middels vervangende hechtenis. De minister antwoordde hierop dat er geen wettelijke verplichting bestaat om een raadsman hierover te informeren, maar dat het voor verzoeker wel prettig was geweest indien zij dat had gedaan.

8. De Nationale ombudsman laat in het midden of verzoeker wel of niet had behoren te weten dat zijn cliënt de ontnemingsvordering al had uitgezeten, aangezien dit niet de kern is van verzoekers klacht.

9. Wanneer een officier van justitie informatie ontvangt waaruit blijkt dat een zitting geen doorgang zal hoeven vinden, ligt het voor de hand dat deze met de raadsman contact opneemt om te vragen naar de achterliggende gedachte van het verzoek. Vooral nu de officier van justitie tijdens de zitting heeft aangegeven dat het ingediende verzoek haar had bevreemd, ziet de Nationale ombudsman niet in waarom zij niet eerder dan één minuut voor aanvang van de zitting de raadsman de haar bekende informatie heeft doen toekomen. Zeker gezien het feit dat de raadsman speciaal voor deze zitting een lange reis heeft moeten maken, had dit in de rede gelegen. Dat er geen wettelijk voorschrift bestaat dat voorschrijft dat een officier van justitie een raadsman dient te informeren over dit soort zaken, hoeft geen belemmering te vormen dit wel te doen. De behoorlijkheidstoets die de Nationale ombudsman uitvoert brengt met zich mee dat van de officier van justitie verwacht had mogen worden dat zij de raadsman eerder had geïnformeerd. Nu zij dit heeft nagelaten, is er gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Slotbeschouwing

Een advocaat uit Assen reist voor een rechtszaak af naar de rechtbank Breda om een cliënt van hem te vertegenwoordigen op de zitting. Slechts één minuut voordat de geplande zitting zou aanvangen, bericht de officier van justitie via de bode aan de advocaat dat de zitting geen doorgang zal vinden. De reden waarom de zitting niet meer nodig was, bleek al vele maanden bij het Openbaar Ministerie bekend. Het betrof een ontnemingszaak, die inmiddels was afgedaan doordat de cliënt van de advocaat vervangende hechtenis had ondergaan. Kennelijk was de zaak ten onrechte geagendeerd en is dat slechts vlak voor de zitting gebleken.

De minister van Justitie stelt zich op het standpunt dat het geen wettelijke taak is van de officier van justitie om de informatie die hier van belang is door te geven en dat het daarom ook niet onbehoorlijk is dat die informatie niet is doorgegeven.

De minister miskent met deze stelling het verschil in belang tussen enerzijds wettelijke verplichtingen en anderzijds de behoorlijkheid, die soms verdergaande eisen stelt. Belangrijk punt is dat de advocaat er terecht van mocht uitgaan dat er een zitting over de zaak van zijn cliënt zou plaatsvinden. Het is best mogelijk dat de advocaat uit achterliggende informatie had kunnen afleiden dat de zaak die ter zitting was gebracht substantie had verloren. Het gaat echter wel erg ver om van de advocaat te verwachten dat hij het werk van de officier van justitie die een zaak ter zitting aanhangig maakt corrigeert.

Doch afgezien hiervan vraagt de Nationale ombudsman aandacht voor de verhouding tussen het Openbaar Ministerie en de advocatuur. Beide vervullen een essentiële rol in het strafproces. Dit brengt mee dat het Openbaar Ministerie naast wettelijke plichten ook tot taak heeft om op passende wijze betrokken advocaten van informatie te voorzien. In deze zaak had het Openbaar Ministerie moeten voorkomen dat een advocaat voor niets van Assen naar Breda reisde.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het arrondissementsparket te Breda, is gegrond wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

Onderzoek

Op 26 april 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer mr. D. te Assen, met een klacht over een gedraging van de officier van justitie te Breda. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd de betrokken officier van justitie de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Zij maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Tijdens het onderzoek kregen de minister en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Noch verzoeker noch de minister van Justitie gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 25 april 2007, met bijlagen, waaronder op deze zaak betrekking hebbende correspondentie tussen verzoeker en de (plaatsvervangend) hoofdofficier van justitie te Breda en de beschikking van de rechtbank Breda van 8 december 2006.

Standpunt van de minister van Justitie van 27 september 2007, met bijlagen, waaronder het afdoeningsbericht van het CJIB van 26 juli 2006 en de registratiekaart van verzoekers cliënt van 11 mei 2006.

Reactie van verzoeker van 25 oktober 2007.

Reactie van de minister van 8 januari 2008.

Nadere reactie van verzoeker van 15 januari 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Wetboek van Strafvordering

Artikel 577b

"1. Indien de maatregel bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht is opgelegd, vinden de artikelen 561, tweede en derde lid, 572, 573, eerste en tweede lid, en 574 tot en met 576 overeenkomstige toepassing.

2. Op vordering van het openbaar ministerie dat met de tenuitvoerlegging is belast, of op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de veroordeelde of van een benadeelde derde kan de rechter die de in het eerste lid genoemde maatregel heeft opgelegd, het daarin vastgestelde bedrag verminderen of kwijtschelden. Is het bedrag reeds betaald of verhaald, dan kan de rechter bevelen dat het geheel of gedeeltelijk zal worden teruggegeven of aan een door hem aangewezen derde zal worden uitgekeerd. Het bevel laat ieders recht op het teruggegeven of uitgekeerde bedrag onverlet.

3. Wanneer blijkt dat een hoger bedrag is vastgesteld dan de som van het werkelijke voordeel, geeft de rechter een beschikking strekkende tot vermindering of teruggave, ten minste gelijk aan het verschil.

4. Het openbaar ministerie en de verdachte onderscheidenlijk de benadeelde derde worden gehoord, althans hiertoe opgeroepen, tenzij - bij een tweede of volgende verzoek van de verdachte onderscheidenlijk de benadeelde derde - dit verzoek kennelijk ongegrond is.

5. De behandeling van de vordering of het verzoek door de raadkamer vindt plaats in het openbaar, behoudens in het uitzonderingsgeval, bedoeld in het vierde lid.

6. De vordering en het verzoek, bedoeld in het tweede lid, kunnen niet meer worden gedaan nadat drie jaren zijn verstreken sedert de dag waarop het bedrag, of het laatste gedeelte daarvan, is betaald of verhaald.

7. De rechter kan ambtshalve bevelen dat de maatregel, hangende zijn beslissing, niet ten uitvoer zal worden gelegd. Het bevel wordt onverwijld ter kennis gebracht van het openbaar ministerie dat met de tenuitvoerlegging is belast.

8. Door vermindering of kwijtschelding vervalt van rechtswege een reeds krachtens artikel 24b van het Wetboek van Strafrecht ingetreden verhoging."